

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

DRAMATIESE KUNSTE

RIGLYNE VIR PRAKTIESE ASSESSERINGSTAKE

2013

Hierdie riglyne bestaan uit 14 bladsye.

HERSIENE PAT-DOKUMENT VIR DRAMATIESE KUNSTE 2013 PRAKTIESE ASSESSERINGSTAKE (PAT'e) VIR DRAMATIESE KUNSTE

RIGLYNE VIR ONDERWYSERS:

1. INLEIDING

Die 17 Nasionale Kurrikulumverklaringsvakke wat 'n praktiese komponent bevat, sluit almal 'n PAT in, d.i. 'n Praktiese Assesseringstaak. Hierdie vakke is:

- LANDBOU: Landboubestuurpraktyke, Landboutegnologie
- KUNSTE: Dansstudies, Ontwerp, Dramatiese Kunste, Musiek, Visuele Kunste
- MSS: Lewensoriëntering
- WETENSKAPPE: Rekenaartoevoegingstegnologie, Inligtingstegnologie
- DIENSTE: Verbruikerstudies, Gasvryheidstudies, Toerisme
- TEGNOLOGIE: Siviele Tegnologie, Elektriese Tegnologie, Ingenieursgrafika en -ontwerp, Meganiese Tegnologie

'n PAT laat 'n opvoeder toe om eerstehands en sistematies die toepassing van bevoegdheid waar te neem. Die PAT bestaan uit die toepassing/uitvoering van die kennis, vaardighede en waardes eie aan daardie vak.

Die PAT word oor die eerste drie kwartale van die skooljaar geïmplementeer. Die beplanning en uitvoering van die PAT verskil van vak tot vak.

2. VEREISTES: PAT'e VIR DRAMATIESE KUNSTE.

Die tabel op bladsy 3 bevat al die take wat deur die loop van die jaar vir Dramatiese Kunste voltooi moet word. Taak 1 (kwartaal 1), Taak 3 (kwartaal 2) en Taak 5 (kwartaal 3) is die drie PAT take.

Algemeen: Die vereistes van die leeruitkomste en assesseringstandaarde van die vak Dramatiese Kunste moet in aanmerking geneem word met die beplanning en implementering van die PAT. In elke jaar moet een individuele opvoering, een opvoering gebaseer op spraak en een opvoering gebaseer op fisiese werk voltooi word as 'n PAT. Verskillende vorme en style van opvoering en aanbieding moet in die PAT'e gedek word. Die PAT'e fokus op al vier leeruitkomste. Vyftig (50) punte word aan elk van Taak 1, 3 en 5 toegeken. Elkeen van die 3 PAT'e bestaan uit twee afdelings:

Afdeling 1: Voorbereiding (25 punte) wat 'n **teoretiese, geskrewe** onderafdeling is. Die fokus van hierdie komponent is om die kritiese, analitiese en kognitiewe vaardighede van die leerders te ontwikkel. Die geskrewe voorbereiding moet uit beplanning, voorbereiding, implementering, refleksie en optekening bestaan. Dit word aangebied in die vorm van 'n opstel, navorsingstaak of opdrag wat die leerder voorberei op die praktiese aanbieding (opvoering) van die PAT. Leerders moet kognitiewe en konseptuele begrip kan toon van die vaardighede, kennis en waardes wat vereis word vir die opvoeringskomponent.

Die DOEL van die geskrewe werk is om:

- Leerders te neem deur 'n proses van akademiese voorbereiding vir die opvoeringstaak
- Die leerders se begrip van die klaskamerwerk te konsolideer
- Die integrasie van teorie en praktyk binne die vak Dramatiese Kunste te verseker; en
- Die leerders voor te berei vir die teoretiese vereistes van die midjaar, finale en eksterne geskrewe eksamens van die Nasionale Senior Sertifikaat, waar hulle 'n teoretiese eksamen moet aflê.

Afdeling 2: Aanbieding (25 punte) wat die **praktiese** komponent is.

Die fokus van hierdie komponent is om praktiese toepassing van kennis, vaardighede en waardes te ontwikkel soos afgelei uit die leeruitkomste en assesseringstandaarde. Dit berei ook die leerders voor vir die praktiese vereistes van die midjaar, jaareind- en eksterne praktiese eksamens waar leerders enige van die volgende kan aanbied: 'n temaprogram, oudisieprogram of 'n tegniese teaterprogram.

JAARLIKSE PROGRAM VAN ASSESSERING GRAAD 10 EN 11			
SKOOLGEBASEERDE ASSESSERING (SGA)			
Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Taak 1: Praktiese Assesseringstaak (PAT) (Groep) (50) <ul style="list-style-type: none"> • Voorbereiding (25) • Aanbieding (25) 	Taak 3: Praktiese Assesseringstaak (PAT) (Individueel) (50) <ul style="list-style-type: none"> • Voorbereiding (25) • Aanbieding (25) 	Taak 5: Praktiese Assesseringstaak (PAT) (Groep) (50) <ul style="list-style-type: none"> • Voorbereiding (25) • Aanbieding (25) 	
Taak 2: Toets (50)	Taak 4: Graad 10 Halfjaareksamen (200) <ul style="list-style-type: none"> • Geskrewe Eksamen (100) • Praktiese Eksamen (100) Graad 11 Halfjaareksamen (300) <ul style="list-style-type: none"> • Geskrewe eksamen (150) • Praktiese Eksamen (150) 	Taak 6: Toets (50)	Taak 7: Graad 10 en 11 Jaareind-eksamen (300) <ul style="list-style-type: none"> • Geskrewe eksamen (150) • Praktiese eksamen (150)

JAARLIKSE PROGRAM VAN ASSESSERING GRAAD 12			
SKOOLGEBASEERDE ASSESSERING. (SGA)			EKSTERNE ASSESSERING
Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Taak 1: Praktiese Assesseringstaak (PAT) (Groep) (50) <ul style="list-style-type: none"> • Voorbereiding (25) • Aanbieding (25) 	Taak 3: Praktiese Assesseringstaak (PAT) (Individueel) (50) <ul style="list-style-type: none"> • Voorbereiding (25) • Aanbieding (25) 	Taak 5: Praktiese Assesseringstaak (PAT) (Kombinasie: Individueel en Groep) (50) <ul style="list-style-type: none"> • Voorbereiding (25) • Aanbieding (25) 	
Taak 2: Toets (50)	Taak 4: Halfjaareksamen (300) <ul style="list-style-type: none"> • Geskrewe eksamen (150) • Praktiese Eksamen (150) 	Taak 6: Toets (50)	Eksterne eksamen (300) <ul style="list-style-type: none"> • Geskrewe eksamen (150) • Praktiese eksamen (150)
		Taak 7: Rekord-eksamen (300) <ul style="list-style-type: none"> • Geskrewe eksamen (150) • Praktiese eksamen (150) 	

Raadpleeg die tabel hieronder vir meer omvattende inligting oor die voorbereiding/geskrewe en die praktiese komponente van die PAT'e

A. VOORBEREIDING VAN TEORETIESE KOMPONENT VAN DIE PAT'e			
	Praktiese Assesseringstaak	Praktiese Assesseringstaak	Praktiese Assesseringstaak
Die volgende teoretiese komponente word voorgestel vir die voorbereiding van of refleksie oor die praktiese komponente van die PAT. Hierdie teoretiese komponente word voorgestel om die leerders se kognitiewe en teoretiese kennis te ontwikkel en om standaardisering te verseker.	<p>Voorbereiding: Opstel Sien die Riglyndokument, hofie 5.1, wat handel oor die formaat van die Opstel.</p> <p>Leerders gebruik die teoretiese ondersteuningsmateriaal (notas) wat die opvoeder aan hul gee as voorbereiding of refleksie van die praktiese werk wat in die PAT gedoen word.</p>	<p>Voorbereiding: Navorsingstaak Sien die Riglyndokument, hofie 5.2, wat handel oor die formaat van die navorsing.</p> <p>Leerders versamel addisionele bronmateriaal om onafhanklike navorsing te doen om sodoende hul begrip van die praktiese werk in die PAT te verbeter.</p>	<p>Voorbereiding: Werkopdrag (eie keuse bv: joernaal, resensie, ens.) Sien die Riglyndokument, hofie 5.3, wat handel oor die formaat van die werkopdrag.</p> <p>Leerders bespreek hul beplanning en voorbereiding vir die aanbidding/opvoering komponent in die PAT. Hierdie werkopdrag mag ook gebruik word ter voorbereiding van die Geskrewe en Praktiese eksamen. Elke leerder moet sy/haar ontwikkeling na die praktiese/opvoering van hierdie PAT dokumenteer deur: inligting te versamel, analiseer, interpreteer, en aan te bied.</p>
	NEEM KENNIS dat die 3 PAT'e (opstel, navorsingstaak en werkopdrag) nie volgens die volgorde hierbo gedoen hoef te word nie. Alhoewel al drie PAT take binne 'n jaar voltooi moet word, kan die opstel, navorsingstaak en werkopdrag in enige van die drie kwartale gedoen word, volgens elke skool se spesifieke beplanning.		

B. PRAKTIESE KOMPONENT VAN DIE PAT'e

Onderwysers kies watter dramatiese vorm en/of tegniese aspek die geskikste sal wees deur inagneming van die konteks van die skool, leerderontwikkeling en die tyd van die jaar.

Fisiekgebaseerde opvoering binne 'n groep:

Beweging, Mimiek, Dansdrama, Fisiese Teater, Kulturele Dansvorme

Vokaalgebaseerde opvoering binne 'n groep:

Groepstonele, Werkswinkel-toneelstukke, Toneeltekste, Geïmproviseerde Tonele, Koorspraak, Gedramatiseerde Prosa in Groepsverband, Vertelling, Werskwinkelteater, Protesteater, Teater in die Opvoedkunde, Werkersteater, Gemeenskapsteater, Inheemse Opvoeringsvorme, Storievertelling

Individuele opvoering:

Poësie, Monoloog, Gedramatiseerde Prosa, Populêre Opvoering ('Popular Performance'), Storievertelling, Inheemse Opvoerings, Openbare Redevoering

Tegniese aspekte:

Dekor, Rekwisiete, Beligting, Klank, Kostuum, Grimering, Spesiale Effekte, Produksieskedules, Repetisies, Verhoogbestuurplanne, Bemerkingsplanne, Foyerbestuurprosedures ('Front-of-house'), Toneelspel, Regie, Skryfwerk, Werkswinkel, Bestuur, Ontwerp

3. AANBEVOLE HULPBRONNE OF TOERUSTING BENODIG VIR DIE TAKE

Die volgende hulpbronne, toerusting en fasiliteite is noodsaaklik vir die implementering van die PAT'e:

- Lêers/bokse/boeke/koeverte/omslae
- Literatuur/artikels/tekste:
 - Voorgestelde handboeke: *O.B.E for FET. Dramatic Arts and Future Entrepreneurs; O.B.E. Plus*
 - Drie voorgestelde dramas vir graad 10 en 11. Sien Leerprogram (LPG).
 - Drie voorgeskrewe dramas vir graad 12. Sien omsendbrief S1 van 2007.
 - Artikels uit gepubliseerde Drama-handboeke, koerante, tydskrifte, die Internet en ander geloofwaardige bronne
- 'n Dubbel klaskamer/studio/repetisielokaal vir praktiese klasse, minimum 14 m x 10 m² of 'n skoolsaal.
- Die volgende toerusting en fasiliteite sal die studie van Dramatiese Kunste in die skoolomgewing versterk:
- Toerusting:
 - Dramavideo's/DVD's (stemontwikkeling, fisiese ontwikkeling, teatergeskiedenis, dramas)
 - Rekenaar, drukker, televisiestel, videomasjien/videokamera/stilkamera
 - Liasseerkabinet om boeke en dramas te liasseer
 - Musieksentrum met CD- en DVD-speler
 - Datakaarte/geheuekaarte/dataprojektors/skootrekenaars/sagteware
 - Geskikte inheemse gemeenskapshulpbronne, byvoorbeeld tromme, horings
- Fasiliteite:
 - Vierkantige houtblokke, skerms/afskortings en rostra
 - Skuimrubbermatte, houtgeveerde vloere, matte, grasmatte, diervelle
 - Toesluitstaalkabinet vir die stoor van waardevolle toerusting
 - Klaskamer-afdeling vir die opvoeder om lesse voor te berei
 - Klaskamer vir teorie-onderrig met tafels en stoele vir teorieklasse
 - Stoorkamer vir kostuums, rekwisiete, ens.
 - Ruimtes wat toepaslik is vir inheemse opvoerings
- Die volgende is nie vereistes nie, maar sal voordelig wees vir die onderrig: 'n verhoog met gordyne, beligting en klankfasiliteite

4. INSTRUKSIES AAN DIE LEERDER

Onderwysers moet die volgende in ag neem tydens beplanning:

- Leerders moet verstaan dat praktiese take nie slegs beperk word tot die uitvoer van 'n opvoering nie.
- Maak seker dat alle leerders betrokke is by beplanning, voorbereiding, navorsing, die ontwikkeling van vaardighede en refleksie.
- In die finale geskrewe eksamen gaan daar van leerders verwag word om praktiesgebaseerde vrae binne 'n teoretiese raamwerk te beantwoord.

5. ASSESSERINGSINSTRUMENTE

Drie instrumente word voorgestel vir die assessering van die drie PAT'e: OPSTEL, NAVORSINGSTAAK en WERKSOPDRAG. Onderwysers moet voor die aanvang van die take seker maak dat leerders hierdie assesseringsinstrumente goed verstaan.

Sien bladsy 7–9 vir die riglyne en rubrieke wat voorsien is vir die standaardisering van die opstel, navorsingstaak en werksopdrag.

Sien bladsy 10–15 vir voorgestelde rubrieke vir die praktiese komponente van die PAT'e.

Punte word soos volg toegeken:

- Sien Vakassesseringsriglyne: Asseseringsprogram: Praktiese Asseseringstake
- Die assesseringsrubriek word aan leerders gegee as deel van die opdrag of instruksie
- Punte word toegeken na aanleiding van die kriteria wat behaal is volgens die assesseringsrubriek.
- 25 punte word toegeken vir voorbereiding
- 25 punte word toegeken vir aanbieding/opvoering

VOORBEREIDING/GESKREWE KOMPONENTS VAN DIE PAT'e**5.1 RIGLYNE VIR DIE STANDAARDISERING VAN 'N OPSTEL**

Die volgende is riglyne vir die beplanning en uitvoering van die opstel taak:	
1	INSTRUKSIES/OPDRAG AAN DIE LEERDER <ul style="list-style-type: none"> Onderwerp moet duidelik en eenvoudig aangebied word. Woordelys moet aangewend word Verdeel die onderwerp in kernidees vir paragrawe Sluit 'n plan in vir tydsbestuur: sperdatum, indien van bronne, ens Spesifiseer die tipe essay, bv. vergelykend, beskrywend
2	FORMAAT <ul style="list-style-type: none"> Formele struktuur, bv. skryf in paragrawe met kernidees. Inleiding, liggaam/hoofgedeelte, samevatting/opsomming. Lengte en gewig. Die volgende kan as 'n riglyn dien: ± 1 bladsy = ± 250 woorde = ± 25 punte vir 'n kort opstel (pas aan waar van toepassing)
3	INHOUD <ul style="list-style-type: none"> Die Leeruitkomste en Assesseringstandaarde wat van toepassing is. Begrip en toepassing van kennis, vaardighede en waardes. Ondersteuningmateriaal, voorgestel of voorsien deur die opvoeder, wat as die basis van die opstel sal dien. Integrasie van praktiese ervaring en teoretiese materiaal moet duidelik waarneembaar wees. Basiese terminologie (taal van drama) moet gebruik word. Die opstel moet die praktiese en teoretiese ontwikkeling van die leerder se begrip van die onderwerp weergee.

ANALITIESE RUBRIEK OM DIE INDIVIDUELE OPSTEL TE ASSESSEER		
Kategorie	Punt%	Beskrywers (bewyse)
Uitstaande prestasie	23–25	Goed georganiseerd, volledig en logies, afgeronde struktuur. Ondersteun deur 'n uitsonderlike hoë vlak van bevoegdheid. In staat om inligting te verwerk tot 'n oorspronklike interpretasie en deurdagte keuse van feite. Gebruik 'n verskeidenheid van oorspronklike en/of relevante dramatiese verwysings. Insig, vloei, waarneming en kennis word treffend uiteengesit.
Verdienste-lyke prestasie	20–22	Goed georganiseerd, omvattend, afgeronde struktuur. Ondersteun deur 'n hoë vlak van bevoegdheid om inligting te verwerk tot 'n oorspronklike interpretasie en deurdagte keuse van feite. Gebruik oorspronklike en ongewone keuse van relevante dramaverwysings. Toon insig, waarneming en kennis – goed uiteengesit.
Bevredigende prestasie	17–19	Georganiseerd, omvattend, 'n bevredigende vlak van bevoegdheid, sommige foute is waarneembaar in die struktuur. Interessante aanbieding, duidelike stellings, oortuigend, eenvoudige taalgebruik. Ondersteun deur 'n keuse van relevante dramaverwysings. Toon 'n goeie begrip van die tema/taak, sommige stellings toon insig. Moeite is gedoen met die aanbieding.
Voldoende prestasie	13–16	Struktuur nie altyd logies en georganiseerd nie, aanvaarbare poging met die aanbieding. Demonstreer 'n basiese begrip, maar is geneig om ondeurdagte en gestereotipeerde antwoorde te verskaf. Genoegsame seleksie van relevante dramaverwysings. Genoegsame leesstof maar lyk asof dit gememoriseer is. Nie altyd 'n hoë vlak van insig nie, by tye verbeeldingloos, maar het beperkte vermoë om bespreking te regverdig.
Middelmatige prestasie	10–12	Opstel nie altyd georganiseerd nie, struktuur nie altyd logies nie. Nie altyd genoeg inligting nie, soms word insig geopenbaar. Beperkte seleksie van inligting. Swak taalvaardighede. Argument benodig ondersteunende bespreking.
Elementêre prestasie	06–09	Ongestruktureerd, beperkte woordeskat, min poging aangewend om die inligting op 'n aanvaarbare manier aan te bied. Baie min inligting, deurmekaar, moeilik om te volg, dikwels irrelevant. Swak taalvaardigheid. Argument benodig ondersteunende bespreking.
Onvoldoende	00–05	Onsamehangend, baie min werk ingedien, beperkte vaardighede. Irrelevante inligting sonder ondersteunende bespreking.

5.2 RIGLYNE VIR DIE STANDAARDISERING VAN DIE NAVORSINGSTAAK

Maak gebruik van hierdie riglyne om te verseker dat die volgende aspekte gedek is:	
1	INSTRUKSIES/OPDRAG AAN DIE LEERDER <ul style="list-style-type: none"> Duidelik en ondubbelsinnig met gebruik van geskikte terminologie bv. analiseer/beskryf/vergelyk/evalueer/voorspel/eie mening Gebaseer op die relevante leeruitkomste en assesseringstandaarde wat vir die leerproses geïdentifiseer is. Demonstreer sensitiwiteit teenoor geslag, inklusiwiteit, kultuur, klas, ras en geloof
2	FORMAAT kan enige van die volgende moontlikhede wees: <ul style="list-style-type: none"> Geskrewe aanbieding (bv. navorsingsopstel met 'n inleiding, hoofgedeelte, samevatting/opsomming), minimum 300 woorde/2 bladsye. Mondelinge aanbieding ondersteun deur geskrewe materiaal (notas, breinkaarte, ens), 3–5 minute per leerder. Forumbespreking / debat met gepaardgaande teks (15 minute per groep van 5) Media: Filmuittreksels/Video-/DVD-/televisie-insetsels/radio/koerantuittreksels: 3–5 minute <i>Power Point</i>-aanbiedings: 3–5 minute per leerder Onderhoude en gepaardgaande tekste (5 minute per paar/groep) Modelle (van verhoogtipies, stelontwerpe, dekor, rekwisiete, kostuums) met gepaardgaande geskrewe agtergrondinligting Collage [gemengde media (A0-grootte)], montage, ens
3	INHOUD van navorsing: <ul style="list-style-type: none"> Die Leeruitkomste en Assesseringstandaarde van Dramatiese Kunste vorm die basis van die voorstelling en toepassing van kennis, vaardighede en waardes van die navorsing. Begrip en toepassing van vaardighede, kennis en waardes Praktiese ervaring en teoretiese ondersteuningsmateriaal (klaskamernotas en ander bronmateriaal) moet geïntegreer word in die navorsingstaak Basiese terminologie (die taal van drama) moet in alle geskrewe aanbiedinge gebruik word
4	BRONNE /versameling van inligting vir navorsing: <ul style="list-style-type: none"> Verskeidenheid van bronne (onderhoude, menslike hulpbronne, boeke, koerante, televisie, film, internetbronne, ens). 'n Minimum van twee bronne (nie meer as een Internetbron nie). Verwysing na bronne (verwysingsstelsel / bibliografie). Vermy plagiaat – slegs etiese gebruik van bronne toelaatbaar

5.3 RIGLYNE VIR DIE STRANDAARDISERING VAN DIE WERKSOPDRAG

1	INSTRUKSIES/OPDRAG AAN DIE LEERDER <ul style="list-style-type: none"> Duidelik en ondubbelsinnig Gebaseer op die relevante Leeruitkomste en assesseringstandaarde wat vir die leerproses geselekteer is. Demonstreer sensitiwiteit teenoor geslag, inklusiwiteit, kultuur, klas, ras en geloof .
2	FORMAAT kan enige van die volgende opsies wees <ul style="list-style-type: none"> Joernaalinskrywing Collage Montage in A0-formaat Visuele aanbieding (bv. foto's, video, DVD, radio-opnames, ens) Paragrafe Kreatiewe opstel Werksblad ontwerp deur die onderwyser Vorbereiding vir die finale praktiese eksamen Besinning oor uitstappies, veldwerktoere, besoeke aan opvoerruimtes Film-analise, teaterresensies, ens.
3	INHOUD <ul style="list-style-type: none"> Die taak word gebruik om klaskameronderrig aan te teken, om op 'n betekenisvolle manier te besin oor die onderrig en om bewyse te gee van die deurlopende ontwikkeling van die leerder. Begrip en toepassing van kennis, vaardighede en waardes. Ondersteuningsmateriaal, sowel as praktiese klaskameraktiwiteite kan gebruik word vir hierdie taak. Integrasie van praktiese ervarings en teoretiese materiaal moet sigbaar wees in die taak. Dramatiese Kunste terminologie moet gebruik word om werksopdrag te skryf. Individuele besinning en ontwikkeling van teoretiese begrip deur praktiese werk, selfs in groepaktiwiteite, moet deel uitmaak van die taak. Gespesialiseerde taalgebruik wat verduidelik word, soos in die geval van IKS (Inheemse Kennissisteme), moet gebruik word. Daar word voorgestel dat die werksopdrag gebruik word as voorbereiding vir die PAT-opvoering, sowel as die opvoeringselement van die Praktiese eksamen.

Praktiese komponente van die PAT'e. Sien aangehegte rubrieke vir monoloog, toneel, poësie, prosa en beweging.

MONOLOOG			
KRITERIA	BEHAAL MET VERDIENSTE	BEHAAL	GEDEELTELIK BEHAAL
Vorbereiding	Die leerder ken die woorde van die monoloog en lewer bewys van oordenking, beplanning en repetisie.	Die leerder ken die woorde, maar toon wel tekens van onsekerheid of onvoldoende repetisie.	Die leerder ken nie die woorde van die monoloog nie en toon geen teken van oordenking, beplanning of repetisie nie.
Begrip van monoloog	Die leerder demonstreer 'n begrip van die monoloog soos wat dit binne die konteks van die toneelstuk as 'n geheel voorkom. Hy/sy verstaan die basiese dilemma/konflik van die monoloog, sy/haar karakter en die motivering van die karakter.	Daar is tekens van 'n mate van begrip van die monoloog, maar sekere aspekte is oorgesien, of is nie deurlopend konsekwent nie. Daar mag moontlik 'n verkeerde interpretasie van die gegewe omstandighede wees.	Die leerder toon min of geen begrip van die monoloog binne die konteks van die toneelstuk as 'n geheel. Hy/sy verstaan nie die basiese dilemma/konflik van die monoloog, sy/haar karakter en hul motivering nie. Die gegewe omstandighede word geheel en al verkeerd geïnterpreteer.
Vokale karakterisering	Die leerder demonstreer 'n begrip van hoe al die elemente van stem gesamentlik die persoonlikheid, agtergrond, klas, ouderdom, opvoeding en status van die spreker kommunikeer. Hy/sy is in staat om 'n teks te interpreteer, gepaste keuses ten opsigte van karakterisering te maak en die gekose karaktereienskappe toe te pas sonder vokale spanning/ooreising. Hierdie karaktereienskappe kan toonhoogte, intonasie, omvang, ritme, aksent, infleksie en kwaliteit insluit, om die stem van die karakter suksesvol en op gepaste wyse oor te dra.	Die leerder is gedeeltelik suksesvol in die skep en volhou van 'n vokale karakterisering, of daar mag moontlik tekens van vokale spanning/ooreising wees. Sekere aspekte van die karakterisering mag moontlik onvanpas vir die betrokke karakter of konteks wees.	Die leerder is onsuksesvol in die skep en volhou van 'n vokale karakterisering, of daar is deurlopende vokale spanning/ooreising in die aanbieding. Die vokale karakterisering is onvanpas vir die betrokke karakter of konteks.
Vokale duidelikheid	Die leerder praat duidelik en hoorbaar vir goeie kommunikasie. Hy/sy is in staat om (binne perke) die gepaste volume vir 'n ruimte te produseer, sonder vokale spanning/ooreising.	Die leerder is gedeeltelik suksesvol m. b.t duidelike en hoorbare spraak vir goeie kommunikasie. Daar is momentele insinkings, of oomblikke van spanning/ooreising.	Die leerder is onsuksesvol met betrekking tot duidelike en hoorbare spraak vir goeie kommunikasie. Volume kan slegs verkry word deur vokale spanning/ooreising.
Fisiese karakterisering	Die leerder demonstreer die vermoë om sy/haar liggaam aan te pas ten opsigte van postuur, energie, gewig, grootte en kwaliteit van gebare, fisiese ritmes en gewoontes, ten einde 'n gepaste fisikaliteit vir sy/haar karakter op suksesvolle wyse oor te dra.	Die leerder is gedeeltelik suksesvol in die skep en volhou van 'n fisiese karakterisering, of daar mag tekens van onnodige spanning wees. Sekere aspekte van die karakterisering mag moontlik onvanpas vir die betrokke karakter of konteks wees.	Die leerder is onsuksesvol in die skep en volhou van 'n fisiese karakterisering, of daar is oormatige onnodige spanning regdeur die aanbieding. Die fisiese karakterisering is onvanpas vir die betrokke karakter of konteks.
Verhoogsin – gebruik van ruimte	Die leerder demonstreer die vermoë om die verhoogruimte op gepaste en interessante wyse aan te wend, sodat die aanbieding duidelik met die gehoor kommunikeer. Alle beweging is gemotiveerd. (Let wel: In 'n monoloog kan beperkte of geen beweging gepas wees; die fokus moet dan verskuif na hoe die speelruimte gevul moet word ten einde die gehoor deur die aanbieding te raak.)	Die leerder is gedeeltelik suksesvol in die aanwending van die verhoogruimte op gepaste en interessante wyse. Dit mag wees as gevolg van selfbewustheid, maskering, onseker bewegings, of ongemotiveerde bewegings met tye.	Die leerder is onsuksesvol in die aanwending van die verhoogruimte op gepaste en interessante wyse. Hy/sy is deurgaans selfbewus, maskeer hom/haarself, is onseker en beweeg dikwels sonder motivering.
Emosionele konneksie	Die leerder demonstreer die vermoë om op effektiewe en gepaste wyse met die emosies van sy/haar karakter te konnekteer, sodat die gehoor oortuig is van die geloofwaardigheid van hierdie emosies.	Die leerder is gedeeltelik suksesvol in terme van 'n gepaste en effektiewe konneksie met sy/haar karakter se emosies; hy/sy mag moontlik nie ten alle tye heeltemal oortuigend wees nie, of hy/sy mag op onvanpaste wyse binne sekere momente reageer.	Die leerder is onsuksesvol in terme van 'n gepaste en effektiewe konneksie met sy/haar karakter se emosies; hy/sy is onoortuigend, of sy/haar emosionele keuses is geheel en al onvanpas.

Vertolking van subteks	Die leerder demonstreer 'n begrip van die subteks en intensie, ten einde 'n karakter se spreekbeurte en aksies verstaanbaar vir 'n gehoor te maak . Die karakter se innerlike lewe/realisme word ontgin en volgehou regdeur die aanbidding.	Die leerder is gedeeltelik suksesvol in terme van die uitspeel van die subteks en intensie en om die karakter se spreekbeurte en aksies verstaanbaar vir 'n gehoor te maak . Die karakter se innerlike lewe/realisme word nie ten volle gedurende die aanbidding volgehou nie.	Die leerder is onsuksesvol in terme van die uitspeel van subteks en intensies. Spreekbeurte en aksies kom ongemotiveerd voor, min bewys word gelewer dat daar oor die subteks gedink is, spreekbeurte word afgerammel/opgesê en die karakter se innerlike lewe/realisme word glad nie gedurende die aanbidding volgehou nie.
Interpretasie van karakter	Die leerder interpreteer die karakter op intelligente wyse en maak effektiewe en gepaste keuses, gebaseer op hul kennis van die toneelstuk waaruit die monoloog kom.	Die leerder se interpretasie van die karakter is gedeeltelik suksesvol, sekere keuses is nie so effektief of gepas as wat verwag kan word nie, of daar is tekens van 'n gebrek aan begrip van die gegewe omstandighede van die toneelstuk .	Die leerder se interpretasie van die karakter is onsuksesvol, hulle maak totaal onvanpaste keuses, wat oneffektief is, en bewys word gelewer dat die gegewe omstandighede van die toneelstuk heeltemal misverstaan is.
Verhouding met luisteraar	Die leerder demonstreer die vermoë om die luisteraar (denkbeeldige mede-speler) deur middel van visualisasie te skep, of, indien dit gepas is, die gehoor as luisteraar te gebruik. Hy/sy demonstreer 'n begrip van hul karakter se status in verhouding tot die luisteraar en hul moontlike reaksies op wat tydens die verloop van die monoloog gesê word.	Die leerder is gedeeltelik suksesvol in die skep van die luisteraar deur middel van visualisasie, of deur die gehoor as luisteraar te gebruik. Daar is 'n mate van begrip vir hul karakter se status in verhouding tot die luisteraar, maar min begrip vir watter reaksies daar is.	Die leerder is onsuksesvol in die skep van 'n luisteraar deur middel van visualisasie. Daar is min begrip vir hul karakter se status in verhouding tot die luisteraar, of watter moontlike reaksies daar mag wees.
Geloofwaardigheid	Die leerder is ten alle tye geloofwaardig binne die konteks van die monoloog.	Die leerder is in sekere momente geloofwaardig binne die konteks van die monoloog.	Die leerder is selde geloofwaardig binne die konteks van die monoloog.
Struktuur van monoloog	Die leerder demonstreer 'n begrip van hoe die dramaturg die monoloog gestruktureer het. Die monoloog het 'n duidelike begin, middel en einde. Daar is 'n klimaks of hoogtepunt in die monoloog.	Die leerder het nie 'n duidelike onderskeid tussen begin, middel en einde getref nie. Die klimaks word nie ten volle gerealiseer nie.	Daar is min bewys van struktuur, geen werklike aanduiding van 'n begin, middel en einde nie en die klimaks word nie gerealiseer nie.
Ritme/Vorm van monoloog	Die leerder demonstreer 'n begrip van die eb en vloeï van die monoloog, die gebruik van tempo om te beklemtoon of na 'n klimaks te bou, die verskuivende ritmes van verskillende slae ('beats') binne 'n monoloog.	Die leerder kan nie deurgaans genoegsame variasie binne die monoloog skep nie, tempo is by tye te reëlmatig of eentonig en daar is min bewys van verskillende lae binne die monoloog.	Daar is min of geen variasie in die monoloog, tempo is te reëlmatig en eentonig en geen bewys word gelewer van verskillende slae binne die monoloog nie.
Skep van 'n gepaste genre/styl	Die leerder demonstreer die vermoë om die genre en styl op gepaste wyse te interpreteer en te voldoen aan die vereistes van die genre/styl in terme van aspekte soos die verhouding met die gehoor, geloofwaardigheid binne die styl, tydsberekening, gepaste fisieke aksie en dies meer.	Daar is 'n poging om die genre en styl op gepaste wyse te interpreteer, maar die vereistes van die genre/styl word nie deurgaans ten volle in die monoloog gerealiseer nie.	Daar is min of geen pogings om die genre en styl op gepaste wyse te interpreteer en die vereistes van die genre/styl word nie in die monoloog gerealiseer nie.
Impak van monoloog	Die monoloog is onvergeetlik, effektief en innemend.	Die monoloog het sommige onvergeetlike, effektiewe en innemende oomblikke, maar dié is inkonsekwent.	Die monoloog het min of geen onvergeetlike, effektiewe, innemende oomblikke nie.

TONEEL			
KRITERIA	BEHAAL MET VERDIENSTE	BEHAAL	GEDEELTELIK BEHAAL
Vorbereiding	Die leerder ken die woorde van die toneel en lewer bewys van oordenking, beplanning en repetisie.	Die leerder ken die woorde, maar toon wel tekens van onsekerheid of onvoldoende repetisie.	Die leerder ken nie die woorde van die toneel nie en toon geen teken van oordenking, beplanning of repetisie nie.
Begrip van toneel	Die leerder demonstreer 'n begrip van die toneel soos wat dit binne die konteks van die toneelstuk as 'n geheel voorkom. Hy/sy verstaan die basiese dilemma/konflik van die toneel, sy/haar karakter en hul motivering.	Daar is tekens van 'n mate van begrip van die toneel, maar sekere aspekte is oorgesien, of is nie deurlopend konsekwent nie. Daar mag moontlik 'n verkeerde interpretasie van die gegewe omstandighede wees.	Die leerder toon min of geen begrip van die toneel binne die konteks van die toneelstuk as 'n geheel. Hy/sy verstaan nie die basiese dilemma/konflik van die toneel, sy/haar karakter en karaktermotivering nie. Die gegewe omstandighede word geheel en al verkeerd geïnterpreteer.
Vokale karakterisering	Die leerder demonstreer 'n begrip van hoe al die elemente van stem gesamentlik die persoonlikheid, agtergrond, klas, ouderdom, opvoeding en status van die spreker kan kommunikeer. Hy/sy is in staat om 'n teks te interpreteer, gepaste keuses ten opsigte van karakterisering te maak en die gekose karaktereienskappe toe te pas sonder vokale spanning/oorëising. Hierdie karaktereienskappe kan die volgende insluit: toonhoogte, intonasie, omvang, ritme, aksent, infleksie en kwaliteit, ten einde die stem van hul karakter suksesvol en op gepaste wyse oor te dra.	Die leerder is gedeeltelik suksesvol in die skep en volhou van 'n vokale karakterisering, of daar mag moontlik tekens van vokale spanning/oorëising wees. Sekere aspekte van die karakterisering mag moontlik onvanpas vir die betrokke karakter of konteks wees.	Die leerder is onsuksesvol in die skep en volhou van 'n vokale karakterisering, of daar is deurlopende vokale spanning/oorëising in die aanbieding. Die vokale karakterisering is onvanpas vir die betrokke karakter of konteks.
Vokale duidelikheid	Die leerder praat duidelik en hoorbaar vir goeie kommunikasie. Hy/sy is in staat om (binne perke) die gepaste volume vir 'n ruimte te produseer, sonder vokale spanning/oorëising.	Die leerder is gedeeltelik suksesvol met betrekking tot duidelike en hoorbare spraak vir goeie kommunikasie. Daar is momentele insinkings, of oomblikke van spanning/oorëising.	Die leerder is onsuksesvol met betrekking tot duidelike en hoorbare spraak vir goeie kommunikasie. Volume kan slegs verky word deur vokale spanning/oorëising.
Fisiese karakterisering	Die leerder demonstreer die vermoë om sy/haar liggaam aan te pas ten opsigte van postuur, energie, gewig, grootte en kwaliteit van gebare, fisiese ritmes en gewoontes, ten einde 'n gepaste fisikaliteit vir sy/haar karakter op suksesvolle en gepaste wyse oor te dra.	Die leerder is gedeeltelik suksesvol in die skep en volhou van 'n fisiese karakterisering, of daar mag tekens van onnodige spanning wees. Sekere aspekte van die karakterisering mag moontlik onvanpas vir die betrokke karakter of konteks wees.	Die leerder is onsuksesvol in die skep en volhou van 'n fisiese karakterisering, of daar is oormatige onnodige spanning regdeur die aanbieding. Die fisiese karakterisering is onvanpas vir die betrokke karakter of konteks.
Verhoogsin – gebruik van ruimte	Die leerder demonstreer die vermoë om die verhoogruimte op gepaste en interessante wyse aan te wend, sodat die aanbieding duidelik met die gehoor kommunikeer en 'n begrip vir die veranderende dinamika van die verhouding wat ondersoek word, getoon word. Alle beweging is gemotiveerd.	Die leerder is gedeeltelik suksesvol in die aanwending van die verhoogruimte op gepaste en interessante wyse. Dit mag wees as gevolg van selfbewustheid, maskering van hulself of ander, onseker bewegings, of ongemotiveerde bewegings met tye.	Die leerder is onsuksesvol in die aanwending van die verhoogruimte op gepaste en interessante wyse. Hy/sy is deurgaans selfbewus, maskeer hom/haarself en ander, is onseker en beweeg dikwels sonder motivering.
Emosionele konneksie	Die leerder demonstreer die vermoë om op effektiewe en gepaste wyse met die emosies van sy/haar karakter te konnekteer, sodat die gehoor oortuig is van die geloofwaardigheid van hierdie emosies.	Die leerder is gedeeltelik suksesvol in terme van 'n gepaste en effektiewe konneksie met sy/haar karakter se emosies; hy/sy mag moontlik nie geheel oortuigend ten alle tye wees nie, of hy/sy mag op onvanpaste wyse binne sekere momente reageer.	Die leerder is onsuksesvol in terme van 'n gepaste en effektiewe konneksie met sy/haar karakter se emosies; hy/sy is onoortuigend, of sy/haar emosionele keuses is geheel en al onvanpas.
Vertolking van subteks	Die leerder demonstreer 'n begrip van die subteks en intensie, ten einde 'n karakter se spreekbeurt en aksies verstaanbaar vir 'n gehoor te maak. Die karakter se innerlike lewe/realisme word ontgin en volgehou regdeur die aanbieding.	Die leerder is gedeeltelik suksesvol in terme van die uitspeel van die subteks en intensie en om die karakter se spreekbeurt en aksies verstaanbaar vir 'n gehoor te maak. Die karakter se innerlike lewe/realisme word nie ten volle gedurende die aanbieding volgehou nie.	Die leerder is onsuksesvol in terme van die uitspeel van subteks en intensies. Spreekbeurte en aksies kom ongemotiveerd voor, min bewys word gelewer dat daar oor die subteks gedink is, spreekbeurte word afgerammel/opgesê en die karakter se innerlike lewe/realisme word glad nie gedurende die aanbieding volgehou nie.
Interaksie – luister	Die leerder demonstreer die vermoë om in karakter te bly wanneer hy/sy nie praat of nie die fokus van die aandag is nie; hy/sy reageer op en luister ten alle tye na die ander karakters op die verhoog.	Die leerder is inkonsekwent in terme van karakterisering wanneer hy/sy nie praat, of nie die fokus van die aandag is nie; reaksies op en die luister na ander karakters word nie volgehou deur die toneel nie.	Min of geen bewys word gelewer van karakterisering wanneer hy/sy nie praat, of nie die fokus van die aandag is nie; daar is min reaksie op die ander karakters en min of geen tekens dat hy/sy luister.
Ontwikkeling van verhouding	Die leerder demonstreer 'n begrip van sy/haar karakter se status in verhouding tot die ander karakters in die toneel en laat toe dat die verhouding tussen die karakters op gepaste wyse groei, ontwikkel en verander.	Die leerder is inkonsekwent in die demonstrasie van sy/haar karakter se status in verhouding tot die ander karakters in die toneel; die verhouding tussen die karakters groei, ontwikkel of verander nie op gepaste wyse nie.	Die leerder is onbewus van sy/haar karakter se verhouding tot die ander karakters in die toneel; die verhouding tussen die karakters groei, ontwikkel en verander geensins tydens die toneel nie.
Geloofwaardigheid	Die leerder is ten alle tye geloofwaardig binne die konteks van die toneel of toneelstuk.	Die leerder is in sekere momente geloofwaardig binne die konteks van die toneel of toneelstuk.	Die leerder is selde geloofwaardig binne die konteks van die toneel of toneelstuk.
Struktuur van toneel	Die leerder demonstreer 'n begrip van hoe die dramaturg die toneel gestruktureer het. Die toneel het 'n duidelike begin, middel en einde. Daar is 'n klimaks of hoogtepunt in die toneel.	Die leerder het nie 'n duidelike onderskeid tussen begin, middel en einde nie. Die klimaks word nie ten volle gerealiseer nie.	Daar is min bewys van struktuur, geen werklike aanduiding van 'n begin, middel en einde nie en die klimaks word nie gerealiseer nie.
Skep van 'n gepaste genre/styl	Die leerder demonstreer die vermoë om die genre en styl op gepaste wyse te interpreteer en te voldoen aan die vereistes van die genre/styl in terme van aspekte soos die verhouding met die gehoor, geloofwaardigheid binne die styl, tydskerekening, gepaste fisiese aksie en dies meer.	Daar is 'n poging om die genre en styl op gepaste wyse te interpreteer, maar die vereistes van die genre/styl word nie deurgaans ten volle in die toneel gerealiseer nie.	Daar is min of geen pogings om die genre en styl op gepaste wyse te interpreteer en die vereistes van die genre/styl word nie in die toneel gerealiseer nie.
Impak van toneel	Die toneel is onvergeetlik, effektief en innemend.	Die toneel het sommige onvergeetlike, effektiewe en innemende oomblikke, maar dié is inkonsekwent.	Die toneel het min of geen onvergeetlike, effektiewe, innemende oomblikke.

POËSIE			
KRITERIA	BEHAAL MET VERDIENSTE	BEHAAL	GEDEELTELIK BEHAAL
Voorbereiding	Die leerder ken die woorde van die gedig en lewer bewys van oordenking, beplanning en repetisie.	Die leerder ken die woorde, maar toon wel tekens van onsekerheid of onvoldoende repetisie.	Die leerder ken nie die woorde van die gedig nie en toon geen teken van oordenking, beplanning of repetisie nie.
Begrip van gedig	Die leerder demonstreer 'n begrip van die gedig en sy/haar interpretasie is gepas en gemotiveerd.	Die leerder demonstreer 'n gedeeltelike begrip van die gedig en sy/haar interpretasie is sporadies gepas en gemotiveerd.	Die leerder demonstreer geen begrip van die gedig nie en sy/haar interpretasie is onvanpas en ongemotiveerd.
Oordrag van betekenis	Die leerder begryp hoe om die boodskap oor te dra deur middel van elemente soos frasiering, pousering, beklemtoning, intonasie en stemtoon (kwaliteit). Hy/Sy is in staat om 'n teks te interpreteer deur gebruik te maak van hierdie elemente en die boodskap van die teks duidelik en betekenisvol te kommunikeer.	Die leerder is slegs gedeeltelik suksesvol in die oordrag van die boodskap van die gedig. Die betekenis is nie altyd heeltemal duidelik of veelseggend nie.	Die leerder is nie suksesvol in die oordrag van die boodskap van die gedig nie. Die betekenis is onduidelik of word op niksseggende wyse oorgedra.
Vokale uitdrukkingsvermoë	Die leerder is in staat om 'n gebalanseerde, aangename stemkwaliteit te skep wat uniek is, by hom/haar pas en geen tekens van spanning/oorreising toon nie. Hy/sy ondersoek en gebruik die uitdrukkings-, interpretasie en musikale aspekte van spraakklanke, om sodoende subtiele betekenis en toon/atmosfeer weer te gee.	Die leerder se stem is nie deurgaans gebalanseerd of aangenaam om na te luister nie, of daar is sommige tekens van vokale spanning/oorreising. Hy/sy is nie geheel suksesvol in die ondersoek en gebruik van die uitdrukkings-, interpretasie en musikale aspekte van die spraakklanke om subtiele betekenis en toon/atmosfeer weer te gee nie.	Die leerder se stem is nie gebalanseerd of aangenaam om na te luister nie, of daar is tekens van oormatige vokale spanning/oorreising. Hy/sy is glad nie suksesvol in die ondersoek en gebruik van die uitdrukkings-, interpretasie en musikale aspekte van spraakklanke om subtiele betekenis en toon/atmosfeer weer te gee nie.
Vokale duidelikheid	Die leerder praat duidelik en hoorbaar vir goeie kommunikasie. Hy/Sy is in staat om (binne perke) die gepaste volume vir 'n ruimte te produseer, sonder vokale spanning/oorreising.	Die leerder is gedeeltelik suksesvol met betrekking tot duidelike en hoorbare spraak vir goeie kommunikasie. Daar is momentele insinkings, of oomblikke van spanning/oorreising.	Die leerder is onsuksesvol met betrekking tot duidelike en hoorbare spraak vir goeie kommunikasie. Volume kan slegs verkry word deur vokale spanning/oorreising.
Fisiese werk	Die leerder kies beweging, al dan nie, wat toepaslik op die gedig en sy/haar interpretasie daarvan is. Hy/Sy demonstreer beheer oor sy/haar liggaam ten einde onnodige spanning te bevry en optimale liggaamsgerigtheid en balans te bewerkstellig. Die liggaam ondersteun die stem en word ten volle geïntegreer.	Die leerder se keuses in terme van beweging, al dan nie, is nie altyd gepas vir die gedig nie, OF daar is 'n tekort aan beheer oor hulle fisikaliteit binne sekere momente, OF daar is by tye tekens van onnodige spanning, OF die liggaam word nie ten volle in die gedig geïntegreer nie.	Die leerder kies beweging, al dan nie, wat onvanpas vir die gedig is, OF daar is min of geen beheer oor sy/haar fisikaliteit, OF daar is tekens van oormatige en onnodige spanning, OF die liggaam word geensins in die gedig geïntegreer nie.
Emosionele konneksie	Die leerder is in staat om op effektiewe en gepaste wyse met die emosies van die personasie in die gedig te konnekteer, sodat die gehoor oortuig is van die geloofwaardigheid van hierdie emosies.	Die leerder is gedeeltelik suksesvol in terme van 'n gepaste en effektiewe konneksie met die personasie van die gedig se emosies; hy/sy mag moontlik nie ten alle tye oortuigend wees nie, of hy/sy mag op onvanpaste wyse binne sekere momente reageer.	Die leerder is onsuksesvol in terme van 'n gepaste en effektiewe konneksie met personasie van die gedig se emosies; hy/sy is onoortuigend, of sy/haar emosionele keuses is geheel en al onvanpas.
Skep van gepaste atmosfeer	Die leerder gebruik vokale en fisieke uitdrukking ten einde 'n gepaste toon/atmosfeer vir die gedig te skep.	Die atmosfeer wat geskep word, is inkonsekwent, onvanpas, of nie ten alle tye volgehou deur die gedig nie.	Daar is min of geen begrip van atmosfeer, of die vermoë om dit op effektiewe wyse deur die gebruik van die stem en liggaam te skep nie.
Aanwending van poëtiese elemente	Die leerder demonstreer die bemeestering van poëtiese elemente wat inherent tot sy/haar gedig is, insluitend die aanwending van: pousering, die lengte van versreëls en strofes, ritme, metrum, rym, beeldspraak, register, toon.	Nie alle poëtiese elemente word bemeester nie.	Poëtiese elemente word nie goed hanteer nie.
Impak van gedig	Die leerder se aanbieding is onvergeetlik, effektief en innemend.	Die gedig het sommige onvergeetlike, effektiewe en innemende oomblikke, maar dié is inkonsekwent.	Die gedig het min of geen onvergeetlike, effektiewe, innemende oomblikke.

INDIVIDUELE PROSA			
KRITERIA	BEHAAL MET VERDIENSTE	BEHAAL	GEDEELTELIK BEHAAL
Vorbereiding	Die leerder ken die woorde van die prosa-uittreksel en lewer bewys van oordenking, beplanning en repetisie.	Die leerder ken die woorde, maar toon wel tekens van onsekerheid of onvoldoende repetisie.	Die leerder ken nie die woorde van die prosa-uittreksel nie en toon geen teken van oordenking, beplanning of repetisie nie.
Begrip van die prosa-uittreksel	Die leerder demonstreer 'n begrip van die prosa-uittreksel en sy/haar interpretasie is gepas en gemotiveerd.	Die leerder demonstreer 'n gedeeltelike begrip van die prosa-uittreksel en sy/haar interpretasie is sporadies gepas en gemotiveerd.	Die leerder demonstreer geen begrip van die prosa-uittreksel nie en sy/haar interpretasie is onvanpas en ongemotiveerd.
Oordrag van betekenis	Die leerder begryp hoe om die boodskap oor te dra deur middel van elemente soos frasiering, pousering, beklemtoning, intonasie en stemtoon (kwaliteit). Hy/Sy is in staat om 'n teks te interpreteer deur gebruik te maak van hierdie elemente en die boodskap van die teks duidelik en betekenisvol te kommunikeer.	Die leerder is slegs gedeeltelik suksesvol in die oordrag van die boodskap van die gedig. Die betekenis is nie altyd heeltemal duidelik of veelseggend nie.	Die leerder is nie suksesvol in die oordrag van die boodskap van die gedig nie. Die betekenis is onduidelik of word op niksseggende wyse oorgedra.
Vokale uitdrukkingsvermoë	Die leerder is in staat om 'n gebalanseerde, aangename stemkwaliteit te skep wat uniek is, by hom/haar pas en geen tekens van spanning/oorreising toon nie. Hy/Sy ondersoek en gebruik die uitdrukkings-, interpretasie en musikale aspekte van spraakklanke, om sodoende subtiele betekenis en toon/atmosfeer weer te gee.	Die leerder se stem is nie deurgaans gebalanseerd of aangenaam om na te luister nie, of daar is sommige tekens van vokale spanning/oorreising. Hy/sy is nie geheel suksesvol in die ondersoek en gebruik van die uitdrukkings-, interpretasie en musikale aspekte van die spraakklanke om subtiele betekenis en toon/atmosfeer weer te gee nie.	Die leerder se stem is nie gebalanseerd of aangenaam om na te luister nie, of daar is tekens van oormatige vokale spanning/oorreising. Hy/sy is glad nie suksesvol in die ondersoek en gebruik van die uitdrukkings-, interpretasie en musikale aspekte van spraakklanke om subtiele betekenis en toon/atmosfeer weer te gee nie.
Vokale duidelikheid	Die leerder praat duidelik en hoorbaar vir goeie kommunikasie. Hy/Sy is in staat om (binne perke) die gepaste volume vir 'n ruimte te produseer, sonder vokale spanning/oorreising.	Die leerder is gedeeltelik suksesvol met betrekking tot duidelike en hoorbare spraak vir goeie kommunikasie. Daar is momentele insinkings, of oomblikke van spanning/oorreising.	Die leerder is onsuksesvol met betrekking tot duidelike en hoorbare spraak vir goeie kommunikasie. Volume kan slegs verkry word deur vokale spanning/oorreising.
Fisiese werk	Die leerder kies beweging, al dan nie, wat toepaslik op die prosa-uittreksel en sy/haar interpretasie daarvan is. Hy/Sy demonstreer beheer oor sy/haar liggaam ten einde onnodige spanning te bevry en optimale liggaamsgerigtheid en balans te bewerkstellig. Die liggaam ondersteun die stem en word ten volle geïntegreer. Die liggaam word op kreatiewe en betekenisvolle wyse aangewend in die dramatisering van die prosa-uittreksel.	Die leerder se keuses in terme van beweging, al dan nie, is nie altyd gepas vir die prosa-uittreksel nie, OF daar is 'n tekort aan beheer oor sy/haar fisikaliteit binne sekere momente, OF daar is by tye tekens van onnodige spanning, OF die liggaam word nie ten volle in die prosa-uittreksel geïntegreer nie. Die liggaam word slegs hier en daar op kreatiewe en betekenisvolle wyse aangewend.	Die leerder kies beweging, al dan nie, wat onvanpas vir die prosa-uittreksel is, OF daar is min of geen beheer oor hulle fisikaliteit, OF daar is tekens van oormatige en onnodige spanning, OF die liggaam word geensins in die gedig geïntegreer nie. Die liggaam word selde of glad nie op kreatiewe en betekenisvolle wyse aangewend nie.
Dramatisering as opvoering	Die leerder gebruik oorspronklike, effektiewe toneelmatige metodes om die prosa-uittreksel te dramatiseer, sodat dit as 'n opvoering sal werk.	Die leerder is slegs gedeeltelik effektief of oorspronklik in terme van die gebruik van toneelmatige metodes om die prosa-uittreksel te dramatiseer, sodat dit as 'n opvoering sal werk.	Die leerder is onsuksesvol in die gebruik van toneelmatige metodes om die prosa-uittreksel te dramatiseer, sodat dit as 'n opvoering sal werk.
Gebruik van gepaste vertellings-tegnieke	Die leerder is bewus van die styl van sy/haar storie en die inherente vertellingstegnieke (bv. intsomi – vertelling, sprokiesverhale, mites). Hy/Sy gebruik gepaste tegnieke in sy/haar aanbieding, wat die volgende insluit: derdepersoons vertelling, karakter-skepping, gebruik van sang of sleursange, ens.	Die leerder is gedeeltelik suksesvol in die aanwending van gepaste vertellingstegnieke, of gebruik net sekere, of gebruik onvanpaste vertellingstegnieke wat nie by die styl van hul storie aansluit nie.	Die leerder is onsuksesvol in die aanwending van gepaste vertellingstegnieke, of gebruik totaal onvanpaste vertellingstegnieke wat nie by die styl van die storie aansluit nie.
Skep van 'n gepaste atmosfeer/styl/genre	Die leerder gebruik vokale en fisiese uitdrukking, ten einde 'n gepaste atmosfeer/styl/genre vir die prosa-uittreksel te skep.	Daar word pogings aangewend om die genre en styl te interpreteer, maar die vereistes/uitdagings van die genre/styl word nie ten volle deur die loop van die prosa-uittreksel gerealiseer nie.	Daar is min of geen pogings om genre en styl te interpreteer en die vereistes/uitdagings van die genre/styl word nie gedurende die prosa-uittreksel gerealiseer nie.
Impak van prosa-uittreksel	Die leerder se aanbieding is onvergeetlik, effektief en innemend.	Die prosa-uittreksel het sommige onvergeetlike, effektiewe en innemende oomblikke, maar dit is onkonsekwent.	Die prosa-uittreksel het min of geen onvergeetlike, effektiewe, innemende oomblikke.

BEWEGING			
ASSESSERINGSKRITERIA	GEDEELTELIK BEHAAL	BEHAAL	BEHAAL MET VERDIENSTE
Praktiese/ Aanbiedingsvaardighede 1. Die vermoë om 'n verskeidenheid bewegings, choreografiese style en prosesse te verstaan en te gebruik.	Die leerder is in staat om 'n beperkte verskeidenheid bewegings te gebruik om sekwense te skep en toon min begrip vir die gebruik van ruimte, tyd en bewegingsdinamika.	Die leerder is in 'n staat om 'n goeie verskeidenheid bewegings te gebruik om 'n sekwens te skep en toon 'n begrip van choreografiese style en prosesse.	Die leerder kan 'n wye verskeidenheid bewegings gebruik om sekwense te skep en is in staat om verskeie choreografiese style en prosesse te verstaan en te gebruik. Die leerder toon 'n goeie begrip van ruimte, tyd en dinamika.
2. Die vermoë om bedreweheid en selfvertroue tydens 'n dansopvoering te toon, sodat idees verstaan word.	Die leerder is in staat om sommige dans-idees duidelik uit te voer en moet meer selfvertroue ontwikkel wanneer sy/haar werk vir ander aangebied word.	Die leerder is in staat om idees redelik goed uit te voer, sodat sy/haar choreografiese idees meestal verstaan word.	Die leerder bied sy/haar werk duidelik en met selfvertroue aan, sodat sy/haar choreografiese idees deur die toeskouers verstaan word.
Eksperimentasie (Ontwikkeling en realisering van idees) 1. Die vermoë om 'n verskeidenheid stimuli, bykomstighede en bewegingstyle te gebruik om 'n sekwens te skep.	Met bystand kan die leerder sommige stimuli en bykomstighede gebruik om eenvoudige sekwense te skep. Hy/Sy is in staat om eenvoudige bewegingstyle te gebruik om 'n opdrag/taak te voltooi.	Die leerder begin om sommige stimuli en bykomstighede met selfvertroue te gebruik om eenvoudige sekwense te skep en is besig om 'n verskeidenheid bewegingstyle te ontwikkel.	Die leerder kan 'n wye verskeidenheid stimuli en bykomstighede met selfvertroue gebruik om ingewikkelde sekwense te skep en maak uitstekend gebruik van verskeie bewegingstyle.
2. Die vermoë om vanaf die oorspronklike stimulus 'n idee uit te brei en te ontwikkel; om verskillende idees uit te probeer en hulle met begrip en selfvertroue te selekteer of te verwerp ten einde die opdrag/taak te voltooi.	Die leerder kan 'n eenvoudige idee met bystand en aanmoediging ontwikkel, deur bewegings uit te probeer en te kies wat hy/sy dink geskik is vir die opdrag/taak.	Die leerder kan 'n idee met toenemende selfvertroue ontwikkel, deur die uitprobeer en seleksie van bewegings ten einde die opdrag/taak te voltooi.	Die leerder kan 'n eenvoudige idee in 'n komplekse sekwens ontwikkel, deur duidelike besluite oor sy/haar werk te neem. Die leerder kan redes vir die seleksie van sekere bewegings met selfvertroue verduidelik en maak gebruik van dans terminologie om hom/haarself uit te druk.
Kritiese Bewustheid 1. Die vermoë om analitiese kommentaar te lewer wat die struktuur en aanbieding van eie en ander se werk verbeter.	Wanneer die leerder gevra word, kan hy/sy kommentaar lewer op die danswerk wat hy/sy gesien het ten einde dit te verbeter.	Die leerder is in staat om kommentaar te lewer wat help om sy/haar eie en ander se werk te verbeter.	Die leerder is in staat om gedetailleerde en analitiese kommentaar oor danswerk te lewer, wat lei tot verbeterings in die struktuur en aanbieding.
2. Die vermoë om die werk van verskillende choreografe en dansstyle te vergelyk en te kontrasteer.	Die leerder is in staat om met bystand en aanmoediging ooglopende konneksies tussen verskillende danswerke te sien.	Die leerder is in staat om konneksies tussen verskillende danswerke en choreografiese style te maak.	Die leerder kan subtiële konneksies en vergelykings tussen 'n verskeidenheid choreografiese dansstyle raaksien en met gemak verduidelik wat hy/sy bedoel.
3. Die vermoë om die verskil tussen objektiewe oordeel en persoonlike voorkeur te verstaan wanneer dit kom by die skep, gebruik van en waarneming van dansbewegings.	Met aanmoediging kan die leerder praat oor hoekom hy/sy van 'n dans hou, deur gebruik te maak van woorde wat die inhoud van die dans beskryf (bv. lyn, vorm, ritme, dinamika, ens.)	Die leerder kan oor dans praat en gepaste terme/woorde gebruik en begin ook bewus raak van sy/haar voorkeure en afkeure m.b.t. beweging.	Die leerder toon 'n duidelike begrip van dansvorm en -struktuur na aanleiding van sy/haar opmerkings en die terminologie wat hy/sy gebruik. Die leerder is bewus van sy/haar eie voorkeure m.b.t. beweging en is in staat om hulle te weerhou, of aan te wend waar van toepassing.
Persoonlike en Sosiale Vaardighede 1. Die vermoë om binne groepsverband saam te werk en idees uit te ruil ten einde die opdrag/taak te voltooi.	Die leerder kan soms binne groepsverband saam met ander werk en sommige idees deel ten einde die groepsopdrag/-taak te voltooi.	Die leerder werk gewoonlik goed saam met ander mense en maak sommige bydraes tot die werk van die groep.	Die leerder werk baie goed as lid van 'n groep, maak baie bydraes en deel baie idees met die groep.
2. Die vermoë om op jou eie 'n idee te ontwikkel en werk te organiseer.	Die leerder kan met hulp en aanmoediging sommige werk/take op sy/haar eie ontwikkel en voltooi.	Die leerder is in staat om sy/haar werk te organiseer en eenvoudige idees op sy/haar eie te ontwikkel.	Die leerder is goed-georganiseerd en is in staat om idees suksesvol op sy/haar eie te ontwikkel.
3. Die vermoë om vol te hou deur alle fases van verskillende soorte werk/take.	Die leerder kan soms aan 'n idee van begin tot einde bly werk, indien hy/sy gehelp of aangemoedig word.	Die leerder kan gewoonlik aan 'n idee van begin tot einde werk.	Die leerder bly geïnteresseerd in 'n taak deur al die fases van ontwikkeling en werk hard, selfs wanneer 'n taak/opdrag uitdagend is.